

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendelet készítésekor többek között a következő szabályokat kell alkalmazni:

Először is, a végrendelezőnek beszámíthatónak kell lennie. Az olyan személy, aki nem rendelkezik végrendelezési képességgel, nem készíthet végrendeletet. A kiskorúakra külön szabályok vonatkoznak. Ezek célja elsősorban az, hogy védjék az érintett személyek vagyonát.

Bizonyos végrendeletek, például a közös végrendeletek, tiltottak. Ugyanígy tiltottak az öröklési szerződések.

A Polgári Törvénykönyv a luxemburgi öröklési jog által meghatározott alábbi végrendeleti formákat sorolja fel:

holográf végrendelet;

közjegyző által felvett végrendelet;

lezárt végrendelet.

Az eljárások és a szabályok a választott végrendelettől függenek.

Holográf végrendeletek

A holográf végrendeletet teljes egészében a végrendelező írja, keltezi és írja alá.

A holográf végrendeletek előnye az egyszerűség. A hátrányuk az, hogy a végrendelező anélkül készítheti el, hogy bárki értesülne a végrendelet létezéséről. Emiatt lehet, hogy a végrendeletet nem találják meg a végrendelező halála után.

Emellett fennáll a hamisítás vagy a megsemmisülés kockázata. Az is előfordulhat, hogy a holográf végrendelet nem is érvényes, ha olvashatatlanná, nem egyértelművé vagy hiányosvá teszi. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy még a holográf végrendeletben szereplő hibás dátum is semmissé teheti azt. Az anyagi jogi hiba is érvénytelenítheti.

Ezért a végrendelező érdekeit szolgálja, hogy tudassa a végrendelet létezését és a tárolásának helyét, továbbá annak biztosítása, hogy a végrendelet érvényes legyen.

A végrendelező biztosíthatja, hogy tudjanak a holográf végrendelet létezéséről, ha ezt elmondja egy olyan személynek, akiben bíz, vagy – díj fizetése ellenében – a végrendeletre vonatkozó alapvető információt (mint például a végrendelező nevét és címét, és azt a helyet, ahol végrendeletet letétbe helyezték) bejegyeztetheti a végrendeletek központi nyilvántartásába. A nyilvántartás a Földhivatali és Hagyatéki Főosztály által fenntartott adatbázis (*Administration de l'Enregistrement et des Domaines*) (lásd még alább).

Ami a végrendelet érvényességét illeti, azt teljes egészében a végrendelezőnek kell a saját kézírásával írnia, és azt a végrendelezőnek kell keltezéssel ellátnia és aláírnia. A fentiek miatt ajánlott az öröklési jogban jártas szakértőt, például a közjegyző igénybe vétele annak érdekében, hogy a végrendelet érvényes legyen.

Közjegyző által felvett végrendelet

A közjegyzői által felvett végrendeletet két közjegyző veszi fel, vagy egy közjegyző, akit két tanú támogat.

Jelentős előnyei vannak a holográf végrendelettel szemben.

Először is, az okiratot készítő közjegyző jogi tanácsot ad a végrendelezőnek. Ez biztosítja, hogy a végrendelező végrendeletében ne legyenek eljárási vagy anyagi jogi hibák, és hogy a végrendelet érvényes legyen.

Másrészt, mivel a közjegyző által felvett végrendeletet a közjegyzőnél helyezik letétbe, az lezárva marad a végrendelező haláláig, és a végrendeletet mindenképpen fellelhető lesz a halála után. Azt is meg kell jegyezni e tekintetben, hogy a végrendeletet készítő közjegyző feladata, hogy az általa készített végrendelet legfontosabb adatait bejegyezze a végrendeletek nyilvántartásába.

Lezárt végrendelet

A lezárt végrendelet olyan dokumentum, amelyet a végrendelező vagy más személy ír, és amelyet a végrendelező lecsukva és lezárva nyújt be egy közjegyzőhöz két tanú vagy egy második közjegyző jelenlétében. A lezárt végrendeletet átvevő közjegyző záradékot vesz fel közokirat vagy magánokirat formájában (*acte de suscription en minute ou en brevet*).

A közjegyző tárolja a lezárt végrendeletet, megelőzve a kicserélés vagy hamisítás kockázatát.

Lezárt végrendelet esetében, ugyanúgy, mint a közjegyző által felvett végrendeletnél, a végrendelező által az életében tett rendelkezéseket zártan lehet tartani. Emellett, mivel a végrendeletet közjegyzőnél helyezik letétbe, az fellelhető lesz a végrendelező halála után.

Az a tény, hogy a közjegyző záradékot készít, amikor átveszi a végrendeletet, nem jelenti azt, hogy a letétbe helyezett végrendelet érvényes. Még akkor is, ha a lezárt végrendeletet a vonatkozó eljárási szabályoknak megfelelően készítették el és helyezték letétbe, azt anyagi jogi hiba érvénytelenné teheti. A közjegyző nem tudja biztosítani, hogy a végrendelet érvényes legyen, hiszen azt lecsukva és lezárva adják át neki.

A lezárt végrendeleti formát ritkán használják Luxemburgban.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Luxemburgban bizonyos végrendeletek legfontosabb adatait be kell vagy lehet jegyeztetni a végrendeletek nyilvántartásába (lásd az előző kérdésre adott választ is). A bejegyzés köteles a közjegyző által felvett végrendeletek, a lezárt végrendeletek és a közjegyzőnél letétbe helyezett holográf végrendeletek esetében. Ez irányadó akkor is, ha a végrendeletet törlik, visszavonják vagy bármely más módon módosítják. A bejegyzés csak lehetőség a magánszemély birtokában levő holográf végrendelet esetében.

Magát a végrendeletet és annak tartalmát nem rögzítik a nyilvántartásban. A bejegyzés csak a végrendelező utónevét és vezetéknévét, (ahol alkalmazható) a házastárs nevét, a végrendelező születési helyét és idejét, azonosítószámát, foglalkozását, címét vagy lakóhelyét, a bejegyzendő okirat típusát és keltét, annak a közjegyzőnek a nevét és címét, aki az okiratot készítette vagy akinél letétbe helyezték, illetve holográf végrendelet esetében, amennyiben szükséges, annak a személynek vagy intézménynek a nevét és címét, akire a végrendeletet bízták, vagy azt a helyet tartalmazza, ahol a végrendeletet tárolják.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?

A luxemburgi öröklési jog szerint vannak korlátai a személy szabadságának, hogy rendelkezzen a vagyonáról.

Pontosabban, a kötelelő rész megakadályozza, hogy egy személy kizárjon bizonyos törvényes örököseket ajándékozás vagy végrendeleti intézkedés útján.

A luxemburgi jog szerint csak az elhunyt leszármazottai (gyermek, vagy ha ők már a végrendelező halála előtt meghaltak, akkor az ő gyermekeik) jogosultak kötelelő részre.

A kötelelő rész a hagyatékban járó törvényes örökrész fele, ha a végrendelező egy gyermeket hagy hátra, kétharmad része, ha két gyermeket hagy hátra, és háromnegyed része, ha három vagy több gyermeket hagy hátra.

A kötelelő részről le lehet mondani. A lemondást kifejezett nyilatkozat formájában kell megtenni, amelyet annak a bíróságnak a nyilvántartásába kell benyújtani, amelynek területén az öröklés megnyílt, és amelyet az erre a célra vezetett külön nyilvántartásba rögzítenek.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha nincs végrendelet, az öröklésre az irányadó jogszabályok alkalmazandók.

Az öröklés rendje általában a következő:

leszármazottak (gyermek, unokák);

túlélő házastárs;

apa és anya, együtt az elhunyt fiú- és lánytestvéreivel és az utóbbiak leszármazottaival;

felmenők, kivéve az apa és az anya (nagyszülők, dédszülők stb.);

oldalági rokonok, kivéve a fiú- és lánytestvéreket (nagybácsik, nagynénik, unokaöcs, unokahúg stb.);

az Állam.

Számos esetben felmerülhet az örökök ezen sorrendje:

1. helyzet: az elhunyt túlélő házastársa és gyermeke (vagy unokája) van

A törvény szerint a túlélő házastárs olyan nem elvált házastárs, akivel szemben még nincs jogerős válási ítélet.

Az ingatlan egyenlően oszlik meg az elhunyt gyermekei között a számuknak megfelelően, a túlélő házastárs jogaival terhelt.

Példa:

Ha az elhunyt egy gyermeket hagyott hátra, a gyermek örököli a teljes hagyatékot a túlélő házastárs jogaival terhelt.

Ha az elhunyt két gyermeket hagyott hátra, ők ketten osztoznak az elhunyt hagyatékán, ismét a túlélő házastárs jogaival terhelt.

Ebben a helyzetben a túlélő házastárs választhat:

haszonélvezeti jogot (a használat és a hasznok szedésének jogát) a házastársak által közösen birtokolt ingatlanon és annak bútorain, azzal a feltétellel, hogy az elhunyt kizárólagos tulajdonosa volt az ingatlan vagy a túlélő házastársal közös tulajdonosa volt, vagy a legkisebb törvényes gyermekrészt, azzal, hogy az nem lehet kevesebb, mint a hagyaték egynegyed része.

A túlélő házastárs a haláltól számított három hónapon és 40 napon belül jogosult gyakorolni a választási lehetőséget egy nyilatkozat benyújtásával annak a kerületi bíróságnak a nyilvántartásába, ahol az öröklés megnyílt. Ha a megadott időn belül nem választ, akkor úgy kell tekinteni, hogy a túlélő házastárs a haszonélvezetet választotta.

Ha a túlélő házastárs a gyermekrészt választja, a gyermekek részét arányosan csökkenteni kell olyan mértékben, hogy ki lehessen alakítani a túlélő házastárs részét.

Mi történik, ha az elhunyt egyik gyermeke már korábban meghalt, de gyermekeket hagyott hátra?

Ebben az esetben a helyettesítés (*représentation*) szabályait kell alkalmazni. A korábban meghalt gyermek gyermeke(i) (azaz az elhunyt unokái) osztoznak az apjuk vagy anyjuk kötelelő részén.

Más szóval együtt kapnak akkora részt, amekkorát az adott személy kapott volna, ha túlélte volna az elhunytat.

Mi történik, ha a túlélő házastárs ismét házasságot köt, miután a haszonélvezeti jogot választotta a közös otthonra?

Ebben az esetben a gyermekek vagy – ha az elhunyt bármelyik gyermeke korábban meghalt – az unokák kérhetik, hogy a haszonélvezeti jogot szerződéssel váltsák át tőkévé.

A tőkének egyenlőnek kell lennie a haszonélvezeti jog értékével, amely többek között a haszonélvezeti jog kedvezményezettjének életkorától függ.

Az átváltási kérelmet a túlélő házastárs ismételt házasságkötésétől számított hat hónapon belül kell benyújtania a bírósághoz az összes gyermeknek vagy – ha az elhunyt bármelyik gyermeke korábban meghalt – az unokának.

Ha nem az összes gyermek állapodott meg a tőkévé való átváltásról, akkor a bíróság a belátása szerint dönt.

2. helyzet: az elhunyt túlélő házastársa van, de nincs gyermeke

Ha az örökhagyó után nem maradnak gyermekek vagy a gyermekei leszármazottai, akkor a túlélő házastárs elsőbbséget élvez az elhunyt házastárs minden egyéb rokonával szemben, és ennek megfelelően megkapja az elhunyt teljes hagyatékát, függetlenül attól, hogy a túlélő házastárs később újabb házasságot köt-e.

Azonban a túlélő házastárs nem jogosult örökösi (*héritier réservataire*). Ezért – az elhunyt gyermekeitől eltérően – nem jogosult kötelelő részre. Más szavakkal: ha az elhunyt nincs gyermeke, a túlélő házastárs elvileg kizárható a házastárs hagyatékából ajándékozással vagy végrendelettel.

3. helyzet: az elhunyt nincs gyermeke vagy házastársa, de fiú- és lánytestvért (vagy unokaöcsöt és unokahúgot) hagy hátra

Ebben a helyzetben különbséget kell tenni aszerint, hogy az örökhagyó szülei még életben vannak-e.

Ha a szülők még élnek, az apa és az anya egyenként a hagyaték egynegyedét kapja, azaz összesen a felét.

A másik felét megosztják a fiú- és lánytestvérek vagy azok leszármazottai között.

Ha csak az anya vagy az apa éli túl az elhunytat, ő a hagyaték egynegyedét kapja, és a maradék háromnegyed részt a fiú- és lánytestvérek között osztják fel.

A fiú- és lánytestvérek gyermekei (azaz az elhunyt unokaöccse, illetve unokahúga) között megosztják az apjuk vagy anyjuk kötelelő részére a képviselő joga alapján, ha a szülőjük az elhunyt előtt halt meg.

Így ők együtt kapnak akkora részt, amekkorát az apjuk vagy anyjuk kapott volna, ha túlélte volna az elhunytat.

4. helyzet: az elhunyt nincsen gyermeke, házastársa, fiú- vagy lánytestvére, unokaöccse és unokahúga, de az ő szülei még élnek

Ebben a helyzetben a teljes hagyaték az elhunyt apjára és anyjára, és egyenként fele részt kapnak.

Ha csak az apa vagy az anya van még mindig életben, ez a személy örököli a korábban elhunyt gyermek teljes hagyatékát (lásd ugyanott).

5. helyzet: az elhunyt nincs gyermeke, házastársa, fiú- vagy lánytestvére, unokaöccse és unokahúga, és azok szülei és egyéb leszármazottai is meghaltak

Ebben a helyzetben az elhunyt nagybátyjai és/vagy nagynénjei, nagy-nagybátyjai és/vagy nagy-nagynénjei, az elhunyt unokatestvérei, és az unokatestvérek leszármazottai tekintendők az örököknek.

A vagyont két ágra osztják: az apai ágra és az anyai ágra, és mindkettő a hagyaték felét kapja.

Az unokatestvér unokáján túli bármilyen örökös nem örökölhet sem az anyai, sem az apai ágon. Ebben az esetben a hagyaték az állam tulajdona lesz, amely uratlan hagyatékként ismert.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

A hagyatéki eljárást az örökös vagy örökösök indítják meg, akik a hagyaték rendezésével kapcsolatos minden ügyletet egy általuk választott vagy a végrendelező által kijelölt közjegyzőre bízhatnak.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Luxemburgban nincs külön kijelölt hatóság az öröklés elfogadására. A törvény vonatkozó rendelkezései szerint az elfogadás lehet kifejezett vagy hallgatóságos. Az elfogadás kifejezett, ha a személy köz- vagy magánokiratban elfogadja az örökös jogállását. Az elfogadás hallgatóságos, ha az örökös olyan intézkedéseket tesz, amelyek szükségszerűen az elfogadás szándékát jelentik, és amelyekre csak az öröklést elfogadó örökös jogállása alapján lenne jogosult.

A Polgári Törvénykönyv értelmében az öröklésről való lemondást annak az első fokú kerületi bíróságnak a nyilvántartásába kell bejelenteni, ahol az öröklés történt, az erre a célra fenntartott külön nyilvántartásba.

Ami a következményeket illeti, az öröklésből eredő jogok és kötelezettség tekintetében javasolt közjegyzőhöz fordulni az öröklés elfogadása vagy visszautasítása előtt.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A luxemburgi Polgári Törvénykönyv nem tartalmaz különös szabályokat ezen a ponton, és a luxemburgi ítélkezési gyakorlat ezért azon az elven van, hogy bármilyen eljárás alkalmas a hagyomány elfogadására (egyetemes, általános jogcím, vagy egyedi).

Ugyanez vonatkozik az egyedi hagyományról való lemondásra. Így a lemondás többek között hallgatóságos is lehet, ha például a hagyományos visszautasítja a hagyománnyal kapcsolatos kötelezettségek teljesítését.

Az egyetemes hagyományról vagy általános jogcímű hagyományról való lemondás esetén egyes bíróságok megkövetelik az öröklésről való lemondásra előírt szabályok betartását, míg más bíróságok szerint ezek a szabályok nem alkalmazhatók.

5.4 a köteleőrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A fenti szabályok vonatkoznak a hagyatékban levő köteleőrész elfogadására.

A köteleőrészről való lemondást annak az első fokú kerületi bíróságnak a nyilvántartásába kell bejelenteni, ahol az öröklés történt, az erre a célra fenntartott külön nyilvántartásba.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A hagyatéki eljárást az örökös vagy örökösök indítják meg, akik a hagyaték rendezésével kapcsolatos minden ügyletet egy általuk választott vagy a végrendelező által kijelölt közjegyzőre bízhatnak.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A halál időpontjában az elhunyt vagyona közvetlenül az örökösre száll. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az örökösöknek el kell fogadniuk az öröklést (lásd fent).

Ahhoz, hogy egy személy örökölhessen, különösen a következő feltételeknek kell teljesülniük. A személy(nek):

jogilag léteznie kell a végrendelező halálának időpontjában, azaz legalább megfogantnak kell lennie, azzal a feltétellel, hogy a szóban forgó gyermek élve születik;

nem lehet jog által kizárt, különösen az alábbi esetekben:

a személynek nincs jogképessége;

orvosok vagy sebészek, egészségügyi szakemberek és gyógyszerészek, akik a személyt a halálához vezető betegsége során kezelték, ha a javukra végrendeleztek a betegség során;

nem eshetett ki öröklésből azzal az indokkal, hogy kizárták őt.

A hagyomány tekintetében az esettől függően a hagyomány megfizetésére vonatkozó eljárást (*délivrance de legs*) vagy a birtokbaadási eljárást (*envoi en possession*) kell lefolytatni.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen, ha az örökösök feltétel nélkül elfogadják az öröklést.

Az örökség megnyíltán időpontjában azonban az örökösök elfogadhatják a leltár felvételétől függően.

A leltár felvétele azt az előnyt adja az örökösöknek, hogy a hagyaték tartozásaiért csak az általuk kapott vagyontárgyak értékéig felelnek, és még mentesíthetők is a tartozás megfizetése alól, ha az örökségben levő minden vagyontárgyat átadják a hitelezőknek és a hagyományosoknak.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A végrendelező szabadon kijelölhet bármilyen személy(eke)t (a kiskorúak kivételével) a végrendelet végrehajtására.

A hagyaték vagyonkezelőjének szerepével kapcsolatban lásd fent.

Az ingatlanvagyonra vonatkozó dologi jogok bejegyzéséről szóló 1905. szeptember 25-i törvény 1. cikke szerint minden élők közötti ügyletet, függetlenül attól, hogy ellenérték fejében történt-e, ami ingatlanvagyonra vonatkozó dologi jogot ruház át (ide nem értve az elsőbbségi jogokat és a jelzálogjogot), be kell jegyezni abba a jelzálog-nyilvántartásba, ahol az ingatlan található. A törvény 2. cikke kimondja, hogy csak bírósági határozatok, közokiratok és közigazgatási okiratok jegyezhetők be.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A luxemburgi öröklési jog szerint a hagyaték vagyonkezelésének három lehetséges esete van:

1) Nyugvó hagyaték kezelése

Nyugvó hagyaték esetében az illetékes első fokú bíróság – az érintett személyek kérelmére vagy az ügyész megkérésére – vagyonkezelőt jelöl ki az örökség kezelésére.

2) Vagyonkezelési intézkedések, ha az örökséget leltártól függően fogadták el

Ebben az esetben a kedvezményezett örökös felelős a hagyaték kezeléséért, és a vagyonkezelésről köteles számot adni a hitelezőknek és a hagyományosoknak.

A luxemburgi joggyakorlat szerint többek között az örökséget terhelő tartozások megtérítésének kötelezettsége is szerves része a vagyonkezelésnek.

A bíróság kivételesen harmadik személyt jelölhet ki a vagyonkezelésre. Ez akkor lehetséges, ha az örökösök, akik leltárt kértek, nem járnak el, nem megfelelően kezelik a vagyont vagy nem értenek hozzá, és ezzel veszélyeztetik és sértik az adott hagyaték hitelezőinek érdekeit (luxemburgi ítélkezési gyakorlat).

3) Vagyonkezelési intézkedések a hagyaték közös tulajdona esetén

A hagyaték közös tulajdona esetén az illetékes kerületi bíróság elnöke az egyik örökösársat nevezheti ki vagyonekezelőnek.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendelező szabadon kijelölhet bármilyen személy(eke)t (a kiskorúak kivételével) a végrendelet végrehajtására.

A hagyaték vagyonekezelőjének szerepével kapcsolatban lásd fent.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Lásd a fentieket.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A közjegyző által készített kötelező nyilatkozat (*acte de notoriété*), amelynek további bizonyító ereje van.

Utolsó frissítés: 09/05/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.